

iz Nemčije kako knjigo, najraje ti pošljejo vezano — zakaj? Zato, da zasluži nemški knjigovez.

Pri sačni kupčiji nam Nemčija vsaj za enkrat ne bo tekmovala. Uvaža se pa k nam, največ iz Italije, za več milijonov sadnih izdelkov. Marsikaj tega uvoza bi odpadlo, če bi se izboljšal naš domači izdelek.

Omenjali smo, da pridelajo v Bosni na leto do 6000 vagonov suhih čespej, v Nemčijo pa jih gre le samo okrog 35 vagonov; torej se jih mora veliko porabiti drugje, doma in v inozemstvu. Pri vsej tej lepi kupčiji s suhim sadjem niso bile dosežaj naše slovenske dežele najbrž nič udeležene. Pobrignimo se, da bo odslej boljše!

Kdaj bo mir?

Četverosporazum se sicer na vseh frontah trudi, da bi dosegel uspehe, toda da bi dovedel vojsko do odločitve, na tem je že sam obupal. Zato se hoče vojsko nadaljevati tudi čez zimo.

Nizozemska vlada je nameravala posredovati za mir. Toda francoski in angleški poslanik sta naznanila nizozemski vladi, da bi četverosporazum vsako posredovanje za mir v sedanjem trenutku smatral za neprijaznost proti sebi.

Tudi dejstva, da je četverosporazum prisilil Rumunsko v vojsko, da tira Grčijo v vojsko in da v tem smislu upliva na Švico, Dansko in Nizozemsko, niso znamenja, da mislijo naši sovražniki na skorajšnji mir. Pripravljeni moramo torej biti, da še tudi vsaj tretjo zimo zdržimo.

Tretja zimska vojna.

V tirolskih gorah in v gozdnih Karpatih je že padel prvi sneg; tako stopajo naše občudovanja vredne čete v tretjo zimsko vojno proti našim sovražnikom. V predidnjih dveh pozimskih vojnah niso le obranile lastnih meja, marveč so deloma prodrle globoko v sovražno ozemlje.

Tik pred nastopom tretje zime vidimo mogočna prizadevanja naših sovražnikov, s katerimi so hoteli vojno srečo siloma potegniti na svojo stran, kako se kroginkrog naših front izčrpavajo in omagujejo. Zaupno kot deslej pričakujemo nadaljnega razvoja teh stvari, neomajno prepričani, da bo bodoča zima nagradila naše hrabre junake s končno veljavno zmago nad vsemi našimi sovražniki.

Velike zmede v Grčiji.

Četverosporazum dela na to, da bi strmoglavil sedanjega grškega kralja Konstantina in pripravil Grško v vojsko. Pri Solunu potrebuje četverosporazum nujno grške pomoči. Bivši ministrski predsednik Venizelos pomaga četverosporazumu, kolikor more. Grški otoki v Egejskem otoku so se že spuntali proti kralju in tudi v Macedoniji, pred vsem v Solunu, se je že ustanovila neodvisna vlada, ki nabira vojske za četverosporazum.

Te dni je baje odpotoval Venizelos v Solun, da tam proglasi neodvisnost Macedonije in grških otokov. Venizelosovi najuspešnejše agitirajo proti kralju s tem, da ne zavrne Bolgarov, ki so vdrlj v Macedoniji na grško zemljo in imajo tamkaj zasekane že važne postojanke. Zahtevajo, da Grčija takoj nastopi proti Bolgarom. Lažejo jim, da hočejo Bolgari zastalno obdržati grško Macedonijo in jim ne povedo, da se hočejo umakniti, kakor hitro izženejo iz Soluna Francoze, Angleže in Srbe. Agitacija ima uspeh, tudi že med častniki in vojaštvom. Vsled tega je zmešnjava na Grškem zelo velika in nihče ne ve, kaj se bo zgodilo prihodnjih 24 ur, kajti ljudsko mnenje se spreminja tako rado kakor vreme.

Vsekakor je pričakovati iz Grške važnih novic.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti so naši italijansko ofenzivo zlomili. Italijani so v času od 14. do 19. septembra imeli tako grozne izgube, da se je napadalna sila italijanske armade močno skrhalo. Italijani stojijo po 14 dneh tam, kjer so stali ob začetku svoje sedme ofenzive. Italijanske izgube se v tem času cenijo na 100.000 mrtvih in približno enako število ranjenih in ujetih.

Živahnije vojno delovanje se je pričelo zadnje dni na južnem Tirolskem. Italijani srdito napadajo naše postojanke na celi južnotirolski črti. Naši so jim dne 23. septembra severno od Arsiera

odgovorili z držnim činom. Naš junak nadporočnik Mlakar je z oddelkom 14. saperskega bataljona ta dan zgodaj zjutraj razstrelil vrh gore Monte Cimone. V zrak je zletela, oziroma bila zasuta, cela italijanska stotinja. Vjeli smo pri tem čez 400 Italijanov.

Nadporočnik Mlakar razstrelil vrh italijanske gore.

Dne 24. septembra, še predno je napačil dan, je vrh italijanske gore Monte Cimone zletel v zrak. Razstrelitev vrha Cimone je novo junaško delo nadporočnika Mlakarja od c. in kr. saperskega bataljona št. 14, ki je dobil za časa južnotirolske ofenzive za osvojitve zaporne utrdbe Kasarati Leopoldov red. Komaj je okreval po težki poškodbi na očesu, že je hitel na fronto, kjer ga je pred nekaj dnevi ranila ročna granata. Navzlic temu je vodil in dokončal osebno priprave za razstrelitev vrha Cimone, katerega so se bili Italijani pred kratkim polastili. 1230 m visoki hrib Cimone se dviga severno Arsiera nad zapadnim pobočjem globoko zarezane Astiške doline, na katere dnu se nahaja zaporna utrdba Kasarati, katero je osvojil Mlakar. Potem ko je bil predor za mino z neizrecnimi težkočami končan do vrha, je Mlakar izvedel razstrelbo mine. Učinek je bil strahovit. Ves vrh hraba je bil takorekoč odfrgan proč, ena sovražna stotinja popolnoma zasuta. Bataljon solnograškega infanterijskega pešpolka št. 59 je med tem obšel postojanko na vrhu in napadel presenečenega in oslabelega sovražnika za hrbtom in z boka. 441 mož in med njimi 13 častnikov ter 1 zdravnik, je bilo vjetih; ti so preživeli posadko na vrhu. Od takrat naprej strelja italijanska artilerija neprestano na vrh gore Cimone.

O razstrelbi višine Monte Cimone se še poroča, da so naši začeli vrtati goro že dne 15. septembra. Delo se je pod osebnim vodstvom Mlakarjevimi izvršilo tako skrbno in premišljeno ter drzno obnem, da Italijani niso opazili, kaj se jim pripravlja pod gorskimi vrhom. Za razstrelbo so uporabili več sto kg ekrazita in dinamita.

Svoje lastne brate pustijo žalostno umirat

Po razstrelbi gore Monte Cimone so naši ponudili Italijanom premirje, da bi mogli spraviti ranjene italijanske vojake, ki so še pri razstrelbi ostali pri življenju, na varno. Laški oddelni poveljnik, general Albrici, pa je velikodušno avstrijsko ponudbo kratkoma odklonil. Lahki se niso zmešali za milo v-pitje svojih ranjenih bratov, ki so ležali po gorskih razpoklinah in prepadih, ampak so takoj po razstrelbi silovito obstreljevali vrh gore. Ranjeni Italijani so polagoma umirali . . .

Zaprta pot proti Trstu.

Italijanski list „Messaggero“ piše o položaju na italijanski fronti: „Pot v Trst je takorekoč popolnoma zaprta. Moč avstrijske pehote in artilerije na primorski fronti je ogromna.“

Naš zrakoplov potopil sovražno ladjo.

V južni Adriji je avstrijsko pomorsko letalo dne 21. septembra z bombami potopilo francoski podmorski čoln „Foucault.“ Celo posadko podmorskega čolna, 2 častnika in 27 mož, je drugo naše letalo rešilo. Pol ure pozneje je naša torpedovka vzela vjetnike na krov. V sedanji vojski se je prvič zgodilo, da je zračno letalo potopilo podmorski čoln.

Kralj Viktor Emanuel pri Gorici ranjen.

List „Cri de Paris“ poroča, da je bil italijanski kralj Viktor Emanuel baje v bitki pri Gorici ranjen: košček avstrijske granate ga je na roki lahko poškodoval.

Rusko bojišče.

Na karpatski fronti se bijejo srditi boji na tukovinskem obmejnem gorovju med Dornovatro in Kirlibaba. V jugovzhodni Galiciji smo dne 21. septembra zopet izgubili goro Smotrec, katero smo par dni prej, dne 19. septembra, iztrgali Rusom iz rok. Večji boji se vršijo tudi vzhodno od Lvova pri Zločovu in zahodno od Lucka ob Stohodu. Sovražnik se je edino vzhodno od Lvova pomaknil malo naprej. Sicer pa vse pri starem.

Karpatski boji.

„Novoje Vremja“ opozarja na velikanske in strašne ovire, ki nastopajo pri vojnih podvzetjih v Karpatih. Živahno bojevanje je izključeno, ker je ozemlje skrajno težavno, vreme neugodno in rešen dovoz živil skoro nemogoč. „Ruski Invalid“ tolaži rus-

ko javnost, naj zaradi bojev v Karpatih ne bo nevoljna, kajti Avstrijci so se v Karpatih dobro pripravili. Treba je s tem računati, da bodo boji dolgotrajni in strašni.

Ključ do Lvova

Severno od Stanislava leži na južni strani reke Dnjestr mesto Halič, katerega imenujejo vojni poročevalci „ključ do Lvova.“ Že nad tri tedne butajo ruske sile v to našo postojanko, a je ne morejo zavzeti. Zahodno in severozahodno od Haliča je ozemlje tako, da ga ni mogoče lahko držati. To vedo Rusi in naši. Zato tako srditi boji za črto Stanislav—Halič—Narajovka, če bi se Rusom posrečilo predreti pri Haliču, lahko pridejo Lvovu od južne strani za hrbet.

Štiridnevna bitka ob Stohodu

Iz ruskega glavnega stana se poroča: Avstrijsko-nemške čete so volinjsko fronto ob reki Stohod zahodno od Lucka tako močno utrdile, da se ruskim četam kljub bitki, ki že traja štiri dni na tej fronti, ni posrečilo predreti avstrijsko-nemške fronte na tem ozemlju. Bitko ob Stohodu ter ob železnici Kovel—Rovno je prištevati med najkrvavejše. Ako bi se Rusom ne posrečilo še v tem mesecu izvojevati odločilne zmage na tem ozemlju, je za Rusijo na tem ozemlju za letos zaključena poletna vojska.

Rumunsko bojišče.

Na Sedmograškem so se v prostoru pri prelazih Surduk in Vulkan od zadnjega našega poročila vršili večji boji z menjajočo se bojno srečo. Dne 19. sept. smo zasedli prelaz Surduk, dne 22. t. m. pa prelaz Vulkan. Deli naših čet so vdrlj na rumunsko tla. Dne 23. sept. so se močne rumunske čete navalile na naše nove postojanke na imenovanih prelazih. Da se izognemo preteči obkolitvi po veliki rumunski premoči, je naše armadno vodstvo odredilo, da so se naši zopet umaknili z obeh prelazov. Večji boji se razvijajo tudi pri mestu Sibinj. Z veliko silo pritiskajo združene rumunske in ruske čete na del naše bojne črte na sedmograško-bukovinski meji.

V Dobruči stojijo bolgarske, nemške in turške čete južno od črte Črnavača—Medžižije—Konstantca. Odločilnih bojev zadnje dni ni bilo. Na obeh straneh se pripravljajo na odločilno bitko. Bolgari in njih zavezniki skrbno utrjujejo zasedeno črto, sovražnik pa neprestano pošilja velika ojačenja v Dobručo. Fronta med Donavo in Črnim morjem je dolga le samo 65 km. Rusi in Rumuni se baje pripravljajo ob srednji Donavi (južno od Bukarešte) za prehod čez reko, da bi tako prišli Bolgarom za hrbet. Ali se jim bo nakana posrečila, je drugo vprašanje. Pričakovati pa imamo v bližnjih dneh v Dobruči večjih vojnih dogodkov.

General Arc, poveljnik na Sedmograškem.

Našim četam na Sedmograškem zapoveduje general pehote pl. Arc. General Arc je rojen v Sibinju. Poverjena mu je torej bramba njegove ožje domovine. Glavni stan generala pl. Arca se nahaja v nekem sedmograškem mestu.

Beseda Sedmograško je prestava iz nemške: Siebenbürgen. Toda „Sieben“ ne pomeni „sedem“, ampak prihaja od slovanske besede Sibinj (glavno mesto Sedmograške), katero ime so Nemci prevedli v Hermannstadt. Madžari imenujejo Sibinj Nagy-Szeben.

Beseda Dobruča prihaja od besede dob — močno drevo, hrast. Dobruča pomeni pokrajino z gozdom (dobi) nasajeno, kakor pri nas Dobrava, Dobova, Dobrna, Dobje, Dober-dol itd., kar vse pomeni gozdnat kraj.

Velik plen v Dobruči.

Bolgarske in zavezniške čete so v Dobruči odvzele Rumunom in Rusom dosedaj 130 topov in 62 strojnih pušk. V dobruških skladiščih so dobili Bolgari tudi ogromne zaloge žita in moka. Posebno koruzna skladišča ob Donavi so bila močno založena z dobrim blagom. Bolgari sedaj noč in dan vozijo uplenjeno žito in moko na varno.

Macedonsko bojišče.

Na obeh straneh jezera Prespa južno od Bitolje živalni artilerijski boji. Dalje proti vzhodu je bil dne 24. septembra odbit napad močnih srbskih čet na goro Kajmakčalan. V dolini reke Strume so pa bili odbiti vsi napadi angleških čet. Na ostalih delih macedonske fronte mir.

Bitolj za vsako ceno.

Angleški listi poročajo, da je dobil general Sarail nalog, prodirati z vsemi silami proti Bitolju in

zavzeti to mesto, Bitolj mora pasti za vsako ceno. A ta naloga je pa zelo težavna, ker imajo bolgarsko-nemške čete zasedene vse važnejše višine, ki so ključ do Bitolja. Bližnje dni je pričakovati pred Bitoljem velike in odločilne bitke. Ako pade Bitolj, se takoj preseli srbska vlada s prestolonaslednikom vred v zasedeno mesto.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se bije že četrti dan nova bitka ob reki Sommi, ki presega glede srditosti vse dosedanje boje na tem ozemlju. Borba traja noč in dan brez prestedka. Angleško-francoskim četam se je v tej štiridnevni borbi posrečilo zavzeti štiri v razvaline spremenjene vasi. Izgube so na obeh straneh zelo velike.

Pekele ob Sommi

Poročevalec francoskega lista „Liberte“ opisuje boje ob reki Sommi sledeče: Nova, velikaška bitka ob Sommi že traja tri dni. V tej tridnevni bitki so izstrelili angleško-francoski topovi čez 3 milijone granat in šrapnelov. V pekle ne more biti hujske, kakor je tukaj ob Sommi. Ogenj topov je tako oglušujoč, da se trese zemlja še celo 30 km zadaj za fronto in na ozemlju ob Sommi ni najti peči zemlje, ki bi vsled granat in šrapnelov ne bila razruvana.

Naše žrtve za domovino.

F. Pihler, doma od Sv. Ruperta v Slov. gor., je pisal materi Jožefi Oman, da je njen sin Jožef Oman iz Spodnjega Gasteraja, župnika Sv. Jurija v Slov. gor., zadet od italijanske granate, padel junaške smrti zvečer dne 7. julija. Bil je pokopan z vojaškimi častmi in leži na gori Interotto v bližini mesta Asiago. Dopolnil je komaj 20. leto. Na grobu ima lesen križec z lovorjevim vencem. Istega tedna sta padla tudi njegova sožupljana Alojz Snofl in Jožef Cmagar, oba hrabra junaka, ki sta se povsod odlikovala. — Med mnoge žrtve iz vurberske župnije za domovino smemo prištevati tudi 21letnega mladeniča Janeza Kokol, kmetkega sina iz Grajene. Dne 15. sušca 1915 sta odrinila z bratom-dvojčkom Antonom na bojno polje in sicer Anton na južno, kjer je prišel v laško vietništvo, in Janez na severno, kjer je preteklo zimo v Karpatih vsled bojnih naporov obolel in skozi 14 mesecev v raznih vojaških bolnišnicah svojo neozdravljivo bolezen voljno in Bogu vdan prenašal. Dne 26. avgusta je v vojni bolnišnici na Dunaju, spravljen z Bogom in svetom, mirno v Gospodu zaspal. Truplo so prepeljali domov. Kako je bil priljubljen, pokazal je njegov sijajen pogreb, kakoršnjega še na Vurberga nismo videli. Kljub obilnemu delu mu je prišlo mnogo domačega ljudstva in tudi iz sosednjih župnij na kolodvor v Ptuj naproti ter ga spremilo s častnim vojaškim spremstvom na pokopališče na Vurbergu, koder sedaj počiva zraven svoje drage in ljube mamiče, katero je že kot nežno dete, star komaj 5 let, izgubil. — Iz župnije Cirkovec pri Pragerskem je bilo v teku dveh let skoraj ena petina (nad 500) vsega prebivalstva pod orožje vpklicanih mladeničev in mož. Mnogi so dali življenje za cesarja in domovino: 1. Napast Janez, kmet v Cirkovec, je umrl kot ulanec v bolnišnici v Krakovu dne 25. septembra 1914, star 31 let. 2. Kaiser Valentin, rojen v Sikolah, nadomestni rezervist, je umrl v bolnišnici v Gradcu dne 31. oktobra 1914, star 33 let. 3. Paj Stefan, lovec, umrl v bolnišnici na Dunaju dne 12. novembra 1914, star 22 let. 4. Auer Sim., padel v Galiciji leta 1915, rojen v Mihovec, star 28 let. 5. Kaiser Janez, kmet v Cirkovec, nadomestni rezervist, umrl v Pulju na vnetju obisti dne 15. januarja 1915. Žena je dala njegovo truplo prepeljati na domače pokopališče, kjer je bil kot vojak prvi tukaj pokopan, star 42 let. 6. Zafošnik Jožef iz Dragonje vasi, je bil dne 17. avgusta 1915 pri Doberdolu ranjen in vjet in je letos v italijanskem vjetništvu umrl, star 25 let. Bil je odlikovan z hrabrostno svetinjo II. razreda. 7. Gradšnik Janez iz Starošine, je padel junaške smrti na italijanskem bojišču dne 23. oktobra 1915, star 32 let. 8. Čelan Simon, edini sin znane hiše v Gornjih Jablanah, Bil je dne 22. oktobra 1915 na italijanskem bojišču ranjen (strel v pluća) in je dne 24. oktobra 1915 izdihnil svojo blago dušo. Bil je veselje in pomoč svojih starišev, lepega vedenja in mirnega značaja, star 29 let. 9. Pernat Blaž, oženjen posestnik in mlinar na Gorici, padel na italijanski fronti dne 16. decembra 1915, star 37 let. 10. Sramec Franc, rojen na Gorici, je umrl dne 20. januarja 1916 v bolnišnici v Mariboru, star 24 let. 11. Zafošnik Rudolf iz Dragonje vasi, naglo umrl na transportu v Melku na Nižje-Avstrijskem dne 21. marca 1916, star 22 let. 12. Vedlin Martin, črnovojnič, posestnik v Mihovec, je umrl dne 18. maja 1916 v Grosuplju na Kranjskem, star 46 let. 13. A. Medved, kmetki sin v Strgojnci, padel na tirolski fronti dne 16. maja 1916 in je pokopan v Pietrorossa na južnem Tirolskem, star 22 let. 14. Štampfl Izidor, kadet, iz Strgojnce, padel dne 20. maja 1916, in po-

kopan v Costalta na južnem Tirolskem, star 22 let. 15. Fakin Janez iz Sikol, bil je ranjen v roko pri Lublinu dne 1. julija 1915. Vsled bolezni, katero si je nalezal na ruskem bojišču, je bil od 28. novembra 1915 na dopustu in mu je dne 8. avgusta t. l. smrt pretrgala nit njegovega mladega življenja, star še le 21 let in je prvi pokopan na za vojake določenem prostoru tukajšnjega mirodvora. 16. V bolnišnici v Belgradu je letos umrl tudi Janez Kušar iz Sikol, zadet v glavo, star 28 let. Mnogi se pa pogrešajo, ker od nekaterih dalj časa ni nobenega glasu, n. pr. Janez Pernat, Alojz Zumer, Alojz Kaiser, F. Vuk in drugi. Ne manjka pa takih, ki so bili z raznimi svetinjami odlikovani. Vsem, ki so dali svoje življenje za vero, dom, cesarja, večna luč naj svetim, ranjenim in bolnim ljubega zdravja, vjetim in vsem, ki so na fronti ali v zaledju, srečno vrnitev najljubi Bog podeli!

Vsem tem vrlim padlim slovenskim junakom naj bo dobrotljivi Bog večni plačnik.

Tedenske novice

Duhovniške vesti. Prestavljeni so sledeči č. g. kaplani: Ivan Alt iz Slov. Bistrice kot vikar v Ptuj; Franc Sternšek iz St. Vida pri Planini kot I. kaplan v Slov. Bistrice; Anton Medved iz Majšperga v St. Vid pri Planini; Ivan Ogulin iz St. Vida pri Grobelnem v Majšperg; o. Gabrijel Planinšek od Sv. Trojice v Ljubljano. — Č. g. Jožef Toplak, vikar v Ptuj, je dobil radi bolehnosti šestmesečni dopust.

Nov župnik v Radgoni. Župnijo Radgona je dobil kn.-šk. tajnik dr. Avgustin Kraus. Je zmožen tudi slovenščine.

15. vojna pobožnost v Mariboru. Prihodnje nedeljo, dne 1. oktobra, se bo povodom 15. vojne pobožnosti, ki se vrši v celi Škofiji, vršila velika vojna prošnja procesija, združena z veliko vojno pobožnostjo v stolnici in baziliki Matere Milosti. Vsporedi. 1. Ob 3. uri popoldne v stolnici slovesne litanije Srca Jezusovega s sv. blagoslovom. 2. Po litanijah Marijina pesem „Kraljica miru.“ Poje pevski zbor Cecilijanskega društva Nato razvrstitev procesije. 3. Procesija se bo pomikala skozi Stolno ulico, čez Glavni trg, Nagryjevo ulico, Sodniško ulico in Tegethoffovo cesto v baziliko Matere Milosti. Pri procesiji se bo molilo: Litanije vseh svetnikov, litanije Srca Jezusovega in sv. rožni venec. 4. V baziliki slovesen vhod, Lavretanske litanije z molitvijo za mir in sv. blagoslov. 5. Pridiga prevzvišenega g. knezoškofa. 6. Po pridigi cesarska pesem. Procesija, katere se udeležijo tudi šolski otroci in drugi zavodi, se vrši pri vsakem vremenu.

Mladinska organizacija se je med štajerskimi nemškimi katoliki med vojsko zelo oživela. Duša mladinskega gibanja je glavni urednik „Volksblatta“, Karol Svehler. Dne 8. oktobra imajo mladeniške organizacije velike romarske pobožnosti in sicer na Frauenbergu pri Lipnici, v Maria-Eihkeglu in v Marija Lankovici. Ravno mladeniči, izstopivši iz šole, so najbolj potrebni dobrega prijateljstva in vodstva, in ti mladeniči željno pričakujejo njim prikladnega gibanja.

† **Filip Koderman**, nadučitelj v pokoju, je dne 17. septembra po kratki bolezni umrl v Bočni in bil dne 19. septembra pokopan. Pogreb se je vršil za sedanje razmere najslajnejše. Pred šolskim poslopjem v Bočni se je od prebлага ranjkega poslovil g. I. Kele, naključni v Novisti, v cerkvi pa po koledarnih viglijah in mašah vlč. g. župnik Potokar, ki je očrtal njegovo življenje kot vzornega učitelja in vzgojitelja, očeta in gospodarja, delavca in katoličana. Kot vzoren učitelj je služboval 46 let; vzgojil in poslal je v srednje šole več tisoč obče znanih mož, med katerimi naj posebno omenimo pred kratkim umrlega profesorja Antona Bezenška v Sofiji. Ob odprtem grobu je vzel gniljivo slovo njegov stari prijatelj g. Franc Brinar, nadučitelj v Gotovljah. Velika množina ljudstva iz Zadrečke doline in Gornjega Grada je skazala vrlenu in nepozabnemu možu zadnjo čast, ravno tako šolska mladina iz Bočne, ki je nosila mnogobrojne zadnje pozdrave v vencih. Za preblagim in dobrim očetom žalujeta gospa Josipina Bizjak, nadučiteljeva soproga v Bočni, in g. dr. K. Koderman, odvetnik v Mariboru. Rajni Koderman je bil rojen dne 1. aprila 1834 v St. Lovrencu na Drav. polju, kjer je obiskoval tudi domačo ljudsko šolo. Na to je šel eno leto v realko in potem v pripravniški tečaj v Mariboru. Leta 1856 je napravil izkušnjo usposobljenosti v Gradcu in bil potem nastavljen kot šolski provizor v Zrečah pri Konjicah. Tri leta pozneje je došel v enaki lastnosti na Frankolovo pri Celju, kjer je postal leta 1865 stalni učitelj. L. 1875 pa nadučitelj; tu je deloval do leta 1897, nakar je stopil v prezasluženi pokoj, katerega je pozneje užival na Polzeli in nazadnje v Bočni pri svoji ljubljenski hčerki. Koderman ni bil samo vrl učitelj in izvrsten vzgojitelj, ampak tudi marljiv stanovski organizator. V zvezi s tovarišema Vučnikom in Zdotskom je ustanovil prvo slovensko učiteljsko društvo na Slovenskem štajerskem s sedežem v Celju ter je isto podpiral do svoje upokojitve. Ni zamudil skoro nobenega zborovanja. Lepo je bilo gledati, kako so se mlajši tovariši, katerim so šumeli razni lepi ideali po

glavi, zbirali okrog mnogo starejšega Kodermana, kakor ukaželjni otroci okoli svojega predobrega očeta, ter pazno poslušali dobre svete izkušenege moža. A nanj jih je vezala še druga okolnost. Koderman je užival splošno zaupanje pri sodobnih kolegih, kar izpričuje dejstvo, da je bil 20 let zastopnik učiteljstva v nemško navdahnjenem okrajnem šolskem svetu v Celju. Takratni glavarji in umrli okrajni šolski nadzornik Ambrožič niso bili posebno naklonjeni slovenskemu učiteljstvu. A Koderman si je znal s svojo mirno, dobro premišljeno in tehtno besedo pridobiti tak upliv, da je marsikaterega tovariša rešil nepotrebnih sitnosti. Bil je moder, neustrašen in dosleden zastopnik, katerega so tudi nasprotniki morali spoštovati. Koderman pa je tudi med kmetjskim ljudstvom neumorno deloval. Njegovo plodonosno življenje ni bilo praznik, ampak neprestano delo. Na Frankolovem je bil eno dobo župan in 23 let občinski tajnik. Odpovedal se je svojim počitnicam in je bil zavsem 52 let organist. Tudi kmetijstvo je pospeševal, ter je za to dobil od c. kr. Kmetijske družbe srebrno kolajno. Njegovo vsestransko delovanje ni ostalo nepopaženo. Občina Frankolovo ga je kot svojega velikega dobrotnika imenovala svojim častnim občanom, od cesarja pa je dobil srebrni zaslužni križec s krono; dobil je tudi kolajno za 40letno zvesto službovanje. In sedaj si si oddahnil ter spiš večni sen! Ohranimo vrlenu tovarišu, neumornemu delavcu, iskrenemu slovenskemu rodoljubu in jeklenemu značaju časten spomin!

Slovenski učiteljskišnik padel. Padel je na južnem bojišču, zadet od težke granate, mariborski učiteljskišnik Stanko Pokrivač, doma v St. Boltenku na Kogu. Pokopan je severno od Asiaga. Priden mladenič in navdušen junak je rad in pogosto poročal svojim prijateljem, kake se godi njemu in drugim slovenskim mladeničem na bojnem polju. Zadnje poročilce, datirano 17. julija t. l., pravi: „Zadnji dnevi so bili strahoviti za nas uboge vojake tukaj. Že sem zgubil upanje, da bi še enkrat prišel k svojim dragim. To so bili moji nepozabni trenotki. Vreme imamo tudi slabo. Skoraj sploh dežuje. Upam, da bo skoraj konec tega trpljenja in težav!“ Bil si rešen, dragi Stanke! Tvoja ljubljena domovina Ti ostane hvaležna! Mi se solzimo za Teboj in Ti želimo večni mir in počitek pri Bogu!

Vpklicie črnovojničev. Na razna vprašanja odgovarjamo, da bodo črnovojničji, ki so bili pri zadnjem prebiranju spoznani sposobnim za vojno službo, vpklicani dne 2. in 10. oktobra 1916, in sicer oni, ki so rojeni v letu 1871 do vštetege leta 1. 1866 dne 2. oktobra, oni pa, ki so rojeni v letih 1892—1890, 1884—1880 pa dne 10. oktobra. Nastop do 11. ure popoldne. — Letnike 1866—1861 namerava vojna uprava uporabiti samo za službo v zaledju in za etapno službo.

Podcastniški list v slovenskem jeziku! Zelji, naj prične izhajati list „Unteroffiziers-Zeitung“ tudi v slovenskem jeziku, je vojno ministrstvo z odlokom št. 22.592 ugodilo.

Državna zadrudna osrednja blagajna. Naložbe pri kreditnih zadrugah in njihovih zvezah stalno naraščajo. Brez dvoma pa to treba po končani vojski večji del hranilnih vlog zopet izplačati. Pri marsikateri posojilnici bo tedaj denarja primanjkovalo in zato je Splošna zveza kmetijskih zadrug zopet načela vprašanje, da bi se osnovala za vso državo osrednja zadrudna blagajna. Upravni odbor Splošne zveze je mnenja, da se da taka organizacija z ozirom na avstrijske razmere osnovati le kot državni zavod. Splošna zveza zastopa dalje tudi stališče, da je potrebno tak zavod ustanoviti še pred koncem sedanjje vojske.

Kmetijsko zadrudništvo v Avstriji ob vojnih posojilih. Po poročilih, ki so došla Splošni zvezi avstrijskih zadrug na Dunaju, se je pri kmetijskih zadrugah in njihovih zvezah podpisalo: pri I. vojnem posojilu K 31.183.303, pri II. posojilu K 49.713.089, pri III. posojilu K 100.585.207 in pri IV. vojnem posojilu K 154.929.356. Ti podatki pa niso popolni, tako da se more soditi, da je bilo pri vseh štirih posojilih podpisanega najmanj 350 milijonov kron. Seveda bi bilo napačno domnevati, da so člani kmetijskih zadrug in vlagatelji rajfajzenskih posojilnic podpisali samo to svoto. Mnogo jih je bilo, ki niso podpisali pri svoji organizaciji, ampak pri hranilnicah in bankah, poštini uradih in pri davkarjih. To se je zgodilo deloma vsled velike propagande, ki so jo ti zavodi razvijali, deloma vsled tega, da bi ostale njihove prijave bolj tajne. Priznati pa se mora, da so se kmetijska zadruga izvanredno odlikovale pri delu za vojna posojila.

Nov zadrudni zakon? Pri zadnji seji načelstva Splošne zveze kmetijskih zadrug je poročal njen načelnik, da se čuje, da namerava vlada še med vojsko izdati nov zadrudni zakon, seveda naredbenim potom. To vprašanje je obravnaval pravni odtsek Splošne zveze in je sklenil, nekoliko izpremeniti svoječasne predloge, ki jih je bila Splošna zveza stavila z ozirom na izdani načrt zadrudnega zakona, in te izpremenjene predloge z utemeljitvijo vred predložiti vladi v uvaževanje.

Plačevanje davkov. V 4. četrtletju 1916 se morajo neposredni davki na štajerskem plačati od navedenega dne naprej: I. Od zemljarine, hišne-razredovine in najmarine ter od 5% davka od najemnine onih poslopij, ki so prosta najmarine: 10. mesečni